

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Miluše Doškové, soudkyně Mgr. Lenky Bahýřové a soudce JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **J. P.**, zast. advokátem JUDr. Ing. Markem Andráškem, LL.M., se sídlem Aloise Jiráska 1367/1, Teplice, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany**, se sídlem Tychonova 221/1, Praha 6, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2018, č. j. 421/3-55-18/2018-7542, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 7. 2020, č. j. 42 Ad 47/2018 - 51,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a předcházející průběh řízení

[1] Rozhodnutím Odboru sociálního zabezpečení Ministerstva obrany ze dne 8. 6. 2018, sp. zn. 076607/SD-19/13 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) byl žalobci přiznán starobní důchod ve výši 13 570 Kč měsíčně s účinností od 24. 5. 2014. Pro výpočet starobního důchodu byla žalobci zhodnocena doba pojištění v rozsahu 42 roků a 282 dnů, tj. 42 ukončených roků. Starobní důchod byl žalobci vyměřen z osobního vyměřovacího základu za roky 1986 až 2013, upraveného podle § 15 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), na výpočtový základ 17 825 Kč. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí námitky, jimž žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 9. 2018, č. j. 421/3-55-18/2018-7542, nevyhověl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil (dále jen „rozhodnutí žalovaného“).

[2] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou, kterou Krajský soud v Praze shora označeným rozsudkem zamítl (dále jen „napadený rozsudek“). Krajský soud nejprve shrnul podstatný obsah správního spisu a předeslal, že až na dva žalobní body žalobce brojí proti závěrům rozhodnutí týkajících se sporu žalobce o nárok na výsluhový příspěvek; žalobce se totiž

dožadoval toho, aby soud jeho nárok znovu posoudil a při rozhodování o nároku na starobní důchod vycházel z předpokladu souběhu obou těchto dávek (i když mu výsluhový příspěvek není vyplácen). Krajský soud proto odkázal na závěry rozhodnutí soudů (Nejvyšší správní soud, Ústavní soud) týkající se výsluhového příspěvku žalobce (rozhodnutí žalovaného o zastavení výplaty výsluhového příspěvku ze dne 11. 9. 2002, č. j. 421/3- 55/2002-7542). Žalovaný podle krajského soudu nepochybil, pokud z právního stavu zjištěného v uvedených rozhodnutích, tj. že žalobci od 1. 9. 1995 výsluhový příspěvek nenáleží, vycházel při rozhodování o starobním důchodu. Krajský soud rovněž odkázal na své předchozí rozsudky (ze dne 6. 4. 2017, č. j. 43 Ad 10/2016 - 35, a ze dne 20. 7. 2018, č. j. 42 Ad 2/2017 - 52), v nichž se obdobnou argumentací rovněž zabýval.

[3] K námitce žalobce, že rozhodnutí žalovaného nebylo vydáno pod číslem sociálního zabezpečení, pod kterým je žalobce pojištěn z důchodového pojištění, tak jako prvostupňové rozhodnutí, krajský soud uvedl, že žalobce ani neupřesnil, jak by žalovaným užívaný způsob označování spisového materiálu mohl ovlivnit správnost nebo zákonnost rozhodnutí žalovaného. Vady rozhodnutí žalovaného neshledal krajský soud ani k námitce žalobce, že ve výroku i v odůvodnění napadeného rozhodnutí je uvedena jen výše starobního důchodu, tj. výše procentní výměry, nikoliv zvláště výše procentní míry a základní výměry. Krajský soud uvedl, že ve výroku prvostupňového rozhodnutí je uvedena pouze celková výše přiznaného starobního důchodu, součástí rozhodnutí je však i jeho výpočet, kde jsou obě složky (základní a procentní) odlišeny. V odůvodnění rozhodnutí žalovaného byla tato skutečnost žalobci k jeho námitce objasněna. Krajský soud neshledal ani jinou vadu, která by měla vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného, přičemž se k (opožděně uplatněné) námitce žalobce zabýval rovněž příslušností žalovaného rozhodnout o důchodu žalobce.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále též jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti uplatnil důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen, a věc byla krajskému soudu vrácena k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel předně zpochybnil příslušnost žalovaného, resp. příslušného odboru sociálního zabezpečení ministerstva obrany k rozhodnutí o jeho žádosti o starobní důchod, a to s ohledem na skutečnost, že stěžovatel neměl splňovat podmínky nároku na výsluhový příspěvek. Rozhodnutí o jeho žádosti proto nespadá do rozhodování o dávkách důchodového pojištění vojáků z povolání. Krajský soud pochybil, pokud nerozlišil „*pravomoc rozhodovat o dávkách důchodového pojištění a pravomoc být příslušný k přiznání dávky důchodového pojištění příslušníkům ozbrojených sil*“. Jeho úvahy považuje stěžovatel za nesrozumitelné a nepřezkoumatelné.

[6] Další rozsáhlá kasační argumentace stěžovatele se týká výsluhového příspěvku, resp. vztahu výsluhového příspěvku a starobního důchodu stěžovatele. Tu lze (s ohledem na skutečnost, že předmětem řízení bylo rozhodnutí o přiznání starobního důchodu stěžovateli) pouze stručně shrnout v následujících bodech:

- a) souběh výsluhového příspěvku a starobního důchodu je souběhem dávek stejného druhu, a proto je nutno podle čl. 53 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „NEP 883/2004“), přiznat dávku vyšší, napadený rozsudek je nezákonný, pokud tento souběh neuznal;
- b) krajský soud nepřezkoumal námitku týkající se zvyšování výsluhového příspěvku dle zvláštních zákonů;

pokračování

- c) krajský soud se nevypořádal s námitkou, že zákon č. 34/1995 Sb. a rozkaz ministra obrany č. 35/1995 ze dne 14. 6. 1995 nelze aplikovat pro rozpor s ústavním pořádkem, ve skutečnosti k žádnému odpočtu doby služby, která neměla být započítána pro nárok stěžovatele na vyplácení výsluhového příspěvku, nedošlo;
- d) rozhodnutí o zastavení výplaty výsluhového příspěvku je nicotné a krajský soud pochybil, pokud tuto vadu nezohlednil;
- e) krajský soud se nevypořádal s námitkou, že nárok na výsluhový příspěvek je nepromlčitelný, resp. je nesprávný jeho závěr, že stěžovatel nemohl být diskriminován, pokud nebyl proveden souběh výsluhového příspěvku se starobním důchodem podle § 134 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání;
- f) krajský soud nepřezkoumal rozhodnutí o úpravě výsluhového příspěvku, přestože § 56 odst. 1 písm. c) zákona o důchodovém pojištění takový postup předpokládá;
- g) přestože stěžovatel v řízení před krajským soudem namítal, že mu byla v souvislosti se zastavením výplaty výsluhového příspěvku nezákonně vyloučena doba důchodového pojištění za výkon funkce vyjmenované zákonem č. 34/1995 Sb., která v době vojenské služby stěžovatele neexistovala, krajský soud si od žalovaného nevyžádal osobní spis stěžovatele, a proto spor nemohl spravedlivě rozhodnout.

[7] V rámci uvedených bodů stručné rekapitulace stěžovatelovy kasační argumentace, která je obsahově obdobná žalobním námitkám, stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, poukazuje na porušení svého ústavně zakotveného práva na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a jmenuje další články Listiny základních práv a svobod a mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a k jejichž porušení mělo (v důsledku rozhodnutí o zastavení výplaty výsluhového příspěvku) dojít.

[8] Stěžovatel dále považuje za nezákonné, že žalovaný vedl samostatně spisy týkající se výsluhového příspěvku a starobního důchodu, avšak pod stejným rodným číslem stěžovatele - to podle jeho názoru dokládá, že se jedná o dávky stejného druhu náležející z důchodového pojištění.

[9] Podáním ze dne 17. 1. 2021 stěžovatel požádal o nařízení ústního jednání k projednání kasační stížnosti, což odůvodnil tím, že již dříve Nejvyšší správní soud rozhodoval v obdobných věcech při jednání, jehož konání je zárukou spravedlivého a nestranného projednání a vyloučení pochybností o kabinetním přístupu při rozhodování věci.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že setrvává na svém stanovisku k žalobě a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku ve vztahu k žalobním námítkám, které obsahově směřovaly proti rozhodnutí o zastavení výplaty výsluhového příspěvku. V rozsahu těchto námitek (body 3 – 11 a 13 žaloby) krajský soud odkázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2005, č. j. 7 A 142/2002 - 72, a následného usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. III. ÚS 196/05, jímž byla odmítnuta ústavní stížnost stěžovatele proti tomuto rozsudku Nejvyššího správního soudu. V souladu s těmito závěry krajský soud shrnul, že výsluhový příspěvek zanikl stěžovateli ke dni 1. 9. 1995 oprávněně a nebyla tím porušena jeho ústavní práva.

[14] Krajský soud tedy skutečně nevypořádal žalobní námítky, jimiž stěžovatel argumentoval proti tomu, že v jeho případě došlo k vyloučení doby v rozsahu 2 let a 27 dnů z doby jeho služby rozhodné pro nárok na výši výsluhového příspěvku. Nejvyšší správní soud k tomu z předchozích řízení připomíná, že k tomuto vyloučení došlo v návaznosti na zákon č. 34/1995 Sb., kterým se doplňoval zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, a jímž byl § 33 odst. 9 tohoto zákona doplněn o pravidlo, podle něhož se z doby služby rozhodné pro nárok na výsluhový příspěvek a jeho výši vylučovala doba služby vojáků z povolání na blíže specifikovaných zařazeních (stěžovatel od 10. října 1977 do 27. srpna 1978 vykonával funkci zástupce velitele pro věci politické roty týlového zabezpečení 104. motostřeleckého pluku 19. motostřelecké divize 1. armády a od 13. srpna 1981 do 21. října 1982 vykonával funkci zástupce velitele pro věci politické baterie velení 311. těžké dělostřelecké brigády Západního vojenského okruhu). Po tomto vyloučení činila doba služby stěžovatele pro posouzení tohoto nároku pouze 18 ukončených let, a proto mu nárok na výsluhový příspěvek vznikal podle § 33 odst. 1 písm. b) zákona č. 76/1959 Sb. po dobu dvou let od propuštění ze služebního poměru (v případě stěžovatele od 1. 9. 1993 do 31. 8. 1995) a dnem 1. 9. 1995 byla výplata tohoto příspěvku zastavena.

[15] Z obsahu kasační stížnosti je zjevné, že stěžovatel se dosud nesmířil se závěry přijatými ve sporu o zastavení výplaty výsluhového příspěvku správními orgány a soudy, včetně soudu Ústavního. Svůj nesouhlas s ukončením výplaty tohoto příspěvku tak promítá do řízení o přiznání starobního důchodu. Krajský soud správně uzavřel, že předmětem tohoto řízení není a nemůže být opakované posuzování či přehodnocování závěrů, jež byly potvrzeny všemi soudními instancemi v předcházejícím dlouholetém sporu stěžovatele. Pokud tedy stěžovatel v žalobě a kasační stížnosti svoji argumentaci tímto směrem cílil, jeho požadavek na opětovný přezkum jeho nároku na výsluhový příspěvek nemohl být naplněn.

[16] V obecné rovině lze uvést, že na vyměření výše starobního důchodu nemá přiznání a vyplácení výsluhového příspěvku jakýkoli vliv. Vojáci z povolání jsou plátcí pojistného na důchodové pojištění a nárok na starobní důchod jim tak vzniká při splnění podmínek zákona o důchodovém pojištění, tak jako tomu bylo u stěžovatele. V situaci, kdy dochází k souběhu nároku na výsluhový příspěvek s nárokem na starobní důchod, přičemž právě tohoto souběhu se stěžovatel dovolává, vyplácí se výsluhový příspěvek jen v případě, že starobní důchod převyšuje, a to pouze ve výši rozdílu mezi výsluhovým příspěvkem a důchodem (srov. § 134 zákona č. 221/1999 Sb., zákona o vojácích z povolání). Na vyměření starobního důchodu tedy nemá otázka přiznání výsluhového příspěvku jakýkoliv vliv; v případě souběhu totiž může případně dojít (zjednodušeně uvedeno) pouze ke snížení vypláceného výsluhového příspěvku o částku vyměřeného důchodu, je-li výsluhový příspěvek v době souběhu vyšší než vyměřený důchod. I kdyby tedy v případě stěžovatele existoval souběh nároků na starobní důchod a výsluhový příspěvek, pouze tato skutečnost nemůže rozhodnutí o vyměření starobního důchodu stěžovatele jakkoli ovlivnit; pouze by mu případně mohl vzniknout nárok na vyplácení

pokračování

výsluhového příspěvku ve výši rozdílu mezi výsluhovým příspěvkem a důchodem. Jedním dechem je však nutno dodat, že tato eventualita je v případě stěžovatele pouze hypotetická, neboť u něj po právu došlo k zastavení výplaty původně přiznaného výsluhového příspěvku, a to již dnem 1. 9. 1995. Souběh nároků na starobní důchod a výsluhový příspěvek tedy v případě stěžovatele nepřichází do úvahy.

[17] Krajský soud proto nepochybil, pokud se podrobně nezabýval žalobními námitkami, v nichž se stěžovatel zabýval povahou výsluhového příspěvku jakožto dávky důchodového pojištění (k tomu postačí stručně odkázat na předcházející judikaturu Nejvyššího správního soudu, která výsluhový příspěvek mezi dávky důchodového pojištění neřadí, viz např. rozsudky ze dne 29. 4. 2010, č. j. 3 Ads 121/2009 – 116, ze dne 24. 3. 2010, č. j. 6 Ads 157/2009 - 90, č. 2071/2010 Sb. NSS, či ze dne 7. 3. 2018, č. j. 6 Ads 32/2018 – 29), argumentoval souběhem nároků na starobní důchod a výsluhový příspěvek, aplikací NEP 883/2004, nicotností rozhodnutí o zastavení výplaty výsluhového příspěvku apod.; posouzení těchto žalobních námitek tedy nebylo pro přezkum rozhodnutí žalovaného podstatné a napadený rozsudek není nepřezkoumatelný, pokud se v něm krajský soud nezabýval žalobní argumentací, která se předmětu řízení, o němž žalovaný rozhodoval (tj. vyměření starobního důchodu stěžovateli), netýkala.

[18] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou pravomoci, resp. příslušnosti žalovaného k vydání rozhodnutí o vyměření starobního důchodu v případě stěžovatele. Jak je stanoveno v § 9 odst. 2 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, *orgány Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti rozhodují v oboru své působnosti o dávkách důchodového pojištění vojáků z povolání, příslušníků uvedených v odstavci 1 písm. b), příslušníků Vězeňské služby České republiky (dále jen „příslušník ozbrojených sil“) a osob, kterým je poskytována zvláštní ochrana a pomoc na základě zvláštního právního předpisu), a provádějí jejich výplatu, jestliže občan byl příslušníkem ozbrojených sil po dobu aspoň 20 let* (pozn. – podtrženo NSS). Tímto ustanovením je zakotvena pravomoc a příslušnost žalovaného rozhodnout o dávkách důchodového pojištění stěžovatele jakožto vojáka z povolání, neboť byl příslušníkem ozbrojených sil 20 let 1 měsíc a 1 den. Jak již srozumitelně uvedl krajský soud v napadeném rozsudku, pokud bylo stěžovateli pro účely výsluhového příspěvku uznáno pouze 18 let vojenské služby (z důvodu vyloučení doby, kdy byl v minulém režimu zařazen na tzv. politickovýchovných funkcích), tato skutečnost nemá na pravomoc a příslušnost žalovaného rozhodnout o nároku stěžovatele na starobní důchod jakožto dávky důchodového pojištění žádný vliv. Příslušný odbor ministerstva obrany byl tedy oprávněn vydat rozhodnutí o vyměření starobního důchodu stěžovateli v prvním stupni a žalovaný byl oprávněn rozhodnout o námitkách stěžovatele proti tomuto rozhodnutí.

[19] K poukazu stěžovatele na to, že spisy týkající se jeho výsluhového příspěvku a starobního důchodu byly vedeny pod stejným rodným číslem stěžovatele, lze uvést, že tato skutečnost skutečně není důkazem toho, že by výsluhový příspěvek byl dávkou důchodového pojištění, jak stěžovatel dovozuje. Ani v kasační stížnosti stěžovatel nespécifikoval, jakým způsobem by způsob označení spisového materiálu mohl ovlivňovat zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a proto lze tuto argumentaci rovněž označit za neopodstatněnou.

[20] Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by byl napadený rozsudek stížen vadami, na něž stěžovatel poukazoval, resp. že by tímto rozsudkem byla zasažena práva stěžovatele, jejichž porušení namítá. Krajský soud se dostačujícím způsobem vypořádal s žalobní argumentací, která byla podstatná pro přezkum rozhodnutí žalovaného a Nejvyšší správní soud tento způsob považuje za řádný a zákonný.

[21] K požadavku stěžovatele na konání ústního jednání Nejvyšší správní soud uvádí, že podle § 109 odst. 2 s. ř. s. rozhoduje o kasační stížnosti zpravidla bez jednání. Jednání lze nařídít z důvodu vhodnosti či má-li být prováděno dokazování. V tomto případě nebylo třeba dokazování provádět, Nejvyšší správní soud měl k dispozici kompletní správní a soudní spis. Žádost stěžovatele o jednání sama o sobě nezakládá povinnost Nejvyššího správního soudu jednání provést (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 15. 11. 2005, č. j. 8 Aps 1/2005 – 82), přičemž Nejvyšší správní soud neshledal jiné okolnosti, které by potřebu ústního jednání odůvodňovaly.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[23] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení mu tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. července 2021

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu